

BORASDÁVDDA ČIELGGADANÁIGODAT
Pasieantadieđut

IS-0467
samisk

Čielggadeapmi go várohuvvo ahte lea ovdaráksáborasdávda

Don leat čujuhuvvon čielggadeapmái spesialistadearv vašvuodabálvalussii go várohuvo ahte dus sáhttá leat borasdávda. Dássáži dat lea dušše juoga mii várohuvo. Eanaš pasieanttaide duođaštuvvo ahte várohus ii doal- lan deaivása manjá go leat dárkilit iskkaduvvon, nu go don ge galggat dál.

Don leat čujuhuvvon ovdaráksáborasdávdda čielggadeapmái (Pakkeforløp for prostatakreft). Borasdávdda čielggadanáigodat galgá addit einnostahttivuođa ja oadjebasvuoda pasieanttaide ja oapmaháččaide ja lea našunála standardiserejuvvon geavat mas lea fágalaš vuodđu. Ulbmil lea dagahit ahte šaddá johtilis čielggadeapmi ja álggaheapmi divššus, ja garvit dárbbasmeahtun vuordináiggi nu ahte čielggadeapmi šaddá nu einnostahttit ja lea nu unnán noadđin dutnje go vejolaš.

Čielggadanáigodat čilge maiddá man galle beaivvi dat iešguđetge oasis čielggadeamis berrejit váldit. Čielggadanáiggit leat norbman, eai rihkkumeahtun gáibádušat. Muhttin pasieanttaide leat dálkkaslaš sivat dasa ahte čielggadeapmi váldá guhkit dahje oanehat áiggi go dat mii čuožžu našunála čielggadanáigodagas.

• **Čielggadeapmi go várohuvo ahte lea borasdávda.**

Ulbmil čielggademiin ja iskkademiiguin maid čađa don galggat dál mannat lea duođaštit ahte dus lea dahje ii leat borasdávda.

Sáhttá maiddá geavvat ahte don čujuhuvvot viidásat eará buozalmasvuoda čielggadeapmái. Jus čielggadeapmi čájeha ahte dus lea borasdávda, de oaččut dieđuid vejolaš divššu birra ja mii dáhpuhuvvá viidásat.

Buot buohcciviesuin mat čielggadit ja dikšut borasdávdda galget leat sierra čielggadeami koordináhtorat geat ráhkanahttet du čielggadeami, dan bokte ahte diŋgojit diimmuid iešguđetge iskkademiide ja iskosiidda maid don fertet váldit. Sáhtát váldit oktavuoda čielggadeami koordináhtoriin praktihkalaš jearaldagaiguin čielggadeami, diimmuid ja sullasaš áššiid ektui. Čielggadeami koordináhtor lea dájvá buohccidivššár, muhto sus sáhttá maiddá leat eará duogáš.

Lea álo doavttir guhte vástida dálkkaslaš jearaldagaide.

Galggat oazžut diehtit makkár iskkadeamit leat guoskevaččat dutnje, ja goas dat iešguđetge iskkadeamit dahje iskosat galget dahkkot.

• **Čielggadandásit**

Dábálaččat lea čielggadeapmi dahkkojuvvon 34 beaivvis. Muhtomin ádjána guhkit dálkkaslaš sivaidda dihte. Čielggadeapmi lea dan rájes go buohcciviesu lea ožžon čujuhusa čielggadeapmái fástadoaktáris dassá čielggadeapmi lea loahpahuvvon ja lea duođaštuvvon ahte dus lea dahje ii leat borasdávda, dahje leat ožžon diagnosa ja lea mearriduvvon makkár divššu galggat oazžut. Áiggit leat čállojuvvon našunála ovdaráksáborasdávdda čielggadanáigodahkii.

lešguđet dásit čielggadeamis ja divššus	Kommentárat	Ávžžuhuvvo ovdal:
Dássi 1: Áigi dan rájes go buohcciviesu álggaha čielggadanáigodaga dassá don boadát čielggadeapmái.	Čielggadeami koordináhtor fuolaha ahte dutnje biddjojuvvojit dat diimmut mat dus galget leat čielggadeamis.	10 kaleandar-beaivvi
Dássi 2: Áigi dan rájes go čielggadeapmi álggahuvvo buohcciviesus dassá čielggadeapmi lea loahpahuvvon.	Dán áigodagas dahkkojuvvojit iskkadeamit dus čielggadan dihte ahte leago dus borasdávda vai ii. Lea dábalaš ahte ovdaráksá iskkaduvvo klinihkalaččat. Dasto váldojuvvojit varraiskosat dus, okta dain lea spesifihkka ovdaráksáiskkus mii gohčoduvvo PSA:n. Jus ain várohuvo ahte lea borasdávda de váldojuvvo biopsiija, dat mearkkaša iskkus oaččis ovdarávssás. Ollu pasieanttat iskkaduvvojit maiddá MR:ain. Sáhttá leat dárbu eanet iskkademiide. Dutnje ad- dojuvvojit dieđut dađistaga. Go bohtosat iskkademiin ja iskosiin leat gárvásat, de dábálepmosit sáhttá duođaštuvvot ahte leago dus borasdávda vai ii. Váldojuvvo mearráduš diagnosa birra. Jus dus ii leat borasdávda, de loahpahuvvo čielggadanáigodat.	24 kaleandar-beaivvi
Dássi 3: Áigi dan rájes go lea duođaštuvvon ahte dus lea borasdávda dassá dikšu álgga- huvvo.	Jus dus lea borasdávda, de dál plánejuvvo makkár dikšu dutnje lea buoremus. Mearrá- dus makkár divššu don galggat oazžut dahkko ovttaš duinna, dábálaččat lea árvoštallan man fágaidrasttildeaddji team- čoahkkin lea dahkan mii lea vuodđun dasa. Pasieanttaide geain lea ovdarák- sáborasdávda lea dábálep- mosit okta dain dahje mángga čuoovvovaš dikšovejolašvuodain heivvolaš: aktiiva goziheapmi, operašuvdna, suonjardikšu, dálkkaslaš dikšu.	Operašuvdna Dálkkaslaš dikšu Suonjardikšu
		32 kaleandar-beaivvi 3 kaleandarbeaivvi 32 kaleandar-beaivvi

Pasieanttat geain lea ovdaráksáboras-
dávda sáhttet dábálepmosit álggahit
divššu ovdal 37 - 66 kaleandarbeaivvi
leat gollan dan rájes go buohcciviessu
lea ožžon čujuhusa. Muhtumiidda ádjána
guhkit, dálkkaslaš sivaiddihte. Du doavt-
tir galgá addit dutnje dieđuid dan birra
man sáhtát vuordit, ja addit eanet dieđuid
du čielggadanáigodaga birra.

Don gávnnat eanet dieđuid siiddus
helsenorge.no/prostatakraft. Buohccivie-
sus gos čielggaduvvot leat maddá dieđut
iežaset ruovttusiiddus.

Notáhtat